

A Szélrózsa egyik legelismertebb előadója *Hankiss Elemér* szociológus volt. Nagy sikert aratott előadásában a társadalom külső és belső zavarairól szolt, majd azt követően élénk beszélgetést folytatott *Csepregi András* és *Cserháti Sándor* lelkészekkel. Har-madik körben pedig – immár nem a nagyszínpadon, hanem a fórumátorban – minden érdeklődő rendelkezésére állt. Eredetileg az volt a terv, hogy a fiatalok kérdéseire válaszol, hamarosan azonban megfordultak a szerepek, és komoly érdeklődést tanúsítva inkább ő kérdezett. Alighanem ezért lehetett ez a délelőtt a Szélrózsa egyik legszínvonalasabb alkalna. Mindezeket követően Hankiss Elemér készséggel válaszolt még az Evangélikus Élet kérdéseire is.

A kérdező egyházért

Kismarosi beszélgetés Hankiss Elemérrel

– *Tanár Úr, mennyiben valósult meg a párbeszéd ezen a délelőttön?*

– Többet hallgattam, mint beszéltem, ami biztosan nem volt baj. Nagyon eleven, jó beszélgetés volt. Leginkább arról volt szó, hogy milyen külső és belső zavarok támadtak a világban az elmúlt években és évtizedekben. Korábban a világot valamelyest egyszerűbbnek és rendezettebbnek hittük. Az elmúlt tíz-tizenöt évben, különösen is szeptember 11. után azonban a világ felbolydult. Ezért aztán nem igazán tudjuk, hogy valamilyen „pax americana”, vagy éppen „bellum americanum” felé haladunk, vagyis hogy Amerika inkább továbbra is a békét garantálja, vagy éppen a háborút szorgalmazza. Néhány éve azt éreztük, hogy a világ egyre szabadabb lesz, most viszont a gazdag világ bezárkózik. Nemcsak azért, hogy gazdagságát, hanem hogy szabadságát és egyéb értékeit is megvédje. A korábbi pragmatikus jelek után most felbolydultak az ideológiák, és nem tudjuk, hogyan lehet e hatás ellen védekezni. Kérdés, hogy egy kis ország, mint a milyenk, nem lehetne-e egy olyan nyugodt sziget, ahol a higgadt gondolkodás dominál, és nem önt-e el mindent az indulat-áradat... Erre most még kevés jel van, de egy kis országban talán könnyebb lehiggadni.

– *Előadásában arról is szolt, hogy a katolikus tanítás szerinti hét főbűn*

ellen folyamatosan vétkeznek a mai társadalmak.

– A hagyományos európai társadalmak szolgálatelvű társadalmak voltak, ahol az alapelv a felebarát szeretete volt. Most viszont szinte minden az önszeretetről szól. Arra kellene törekedni, hogy önmegvalósítási terveink közepette másoknak is segítsünk az önmegvalósításban, hogy az „én” meg az „ő” ne kerüljön ennyire szembe egymással.

– *Ebben a feje tetejére állított világban hogyan tud az egyház támpontot nyújtani, anélkül, hogy visszaesne abba a korábbi triumfalisztikus magatartásába, ahol mindent meg akart magyarázni, mindent irányítani szeretett volna?*

– Arról beszélgettünk, hogy mikor van inkább szükség keresztyénségre és egyházra: nyugodt jólétben, vagy zűrzavaros helyzetben. Különböző válaszok születtek, de abban egyetértettünk, hogy egy

előttünk álló problémákkal teli korban felértékelődik az egyház szerepe. Ha az egyház arra tudja ösztönözni híveit, hogy minden nap forduljanak önmagukba, és keressék a kérdésekre a válaszokat, akkor talán többet tehet egy zaklatott korszakban, mint békés időszakokban. Minden nap szembesülni kell ezekkel a kérdésekkel. Minden nap keresni kell a válaszokat a Bibliában, önmagunkban, a hitünkben. Ha az egyház nem hagyja békében a híveit, akkor sokat tehet a társadalom egészéért. Ha viszont csak nyugtatgatja őket, hogy minden rendben

van, akkor inkább csak kárt okoz.

– *Társadalomkutatóként lát-e jeleket arra, hogy az egyház meg tud felelni ennek az elvárásnak?*

– Nyugaton – Amerikában és Európában is – az egyházak általában kérdező egyházakká váltak. Magyarországon ez a változás talán még kevésbé játszódott le. Mi talán inkább még a válaszoló egyház korszakában élünk. A magam részéről remélem, hogy a közeli jövőben a mi egyházaink is képesek lesznek a bátor kérdések megfogalmazására. Ez az ifjúsági találkozó talán éppen ezt a

folyamatot segítheti. Egyáltalán nem baj, ha egy ilyen táborba olyanokat is meghívunk, akik akár egy másik világból jönnek. Hiszen az ilyen alkalmak kérdésekre ösztönöznek, arra sarkallnak, hogy igenis válaszokat, új válaszokat kell találni. Olyan válaszokat, amelyek megfelelnek a mai világnak, de megfelelnek a hitünknek is. Még egyszer mondom: azt remélem, hogy ez a Szélrózsa találkozó egy lépéssel közelebb segítheti az egyházat ahhoz, hogy kérdező és válaszoló közösség lehessen.

Fabiny Tamás